ſacramẽtoꝝ ſi cōtrafaciat ſit irregularis: Rñ. ſm Inno. ⁊ Ho. q̄ nō. extra de cle. ex. mi. ſi celebrat. Talia enĩ nō ſunt ordinis: q: ⁊ laici ꝑticipãt ſacramẽtis ⁊ ꝯferūt ſacra.

Vbi tp̄us ponit̄ ſine p̄finitiōe: vt cum q̄s ſine tp̄is p̄finitione bñficijs priuat̄: ꝑpetua priuatio intelligit̄. vt. C. de pe. l. ſeruus. ꝓ hoc facit qd̄ s̄. dixit panor. q̄ paria ſunt quẽ ſuſpẽdi ꝑpetuo: ⁊ ſimpliciter. Nō nota.

Tabellio eſt publica

ꝑſona: hñs officiū ſcribẽdi inſtr̄a ad faciendū fidem.

Vtrū clerici poſſint exercere officiū tabellionatus: Rñ. ſm Ray. clericis i ſacris ordinibꝫ ꝯſtitutis eſt penit⁹ interdictū. ⁊ ſi illud habeãt ad dimittendū ꝯpellẽdi ſ't ꝑ ſubtractionẽ bñficij appellatione poſtpoſita. extra ne cle. vel mo. ſicut. Ex quo infert ibi Panor. q̄ tabellio effectus cleric⁹ nō perdit ip̄o facto tabellionat⁹ officiū. Si enĩ eis debet interdici officiū. ergo illud nō ꝑdiderunt. Idẽ videt̄ in tabellionibꝫ effectis religioſis: vt ꝑ religiōez nō ꝑdiderint officiū: ſ; exercere nō debẽt niſi in cã hereſis. tex. eſt notabilis in. c. vt officiū. de here. li. vj. Sil'r in tabellionibꝫ effectis decurionibꝫ vl' aduocatis: qui ꝑ ſupueniẽtiã dignitat; nō ꝑdūt officiū: ſ; illud exercere nō debẽt.

Et ꝑ hoc infert̄ ad aliã. q. An clericus effectus tabellio ꝑdat eo ip̄o clericat⁹ priuilegiū et bñficiū: Rñ. Panor. de mẽte Io. an. vbi s̄. q̄ nō. Ratio ẽ Sicut enĩ ꝑ ſupueniẽtiã clericat⁹ nō ꝑdit̄ tabellionat⁹: ſaltẽ in habitu: vt in dicto. c. ſicut. ⁊ in. d. c. vt officiū. ita ꝑ ſupueniẽtiã tabellionat⁹ nō d; perdi clericat⁹ vl' beneficiū: q: iſta nō ſunt incōpaſſibilia ſaltẽ in habitu.

Quare aūt ꝓhibeat̄ clericis hoc officiū exercẽ. dicit Panor. q̄ hoc eſt p̄mo: q: hoc officiū dicit̄ vile: cū tabellio dicat̄ ſeru⁹ public⁹: vt in. c. ij. ꝺ vſuris. li. vj. ſecūdo q: hoc ẽ officiū ſeculare. Hinc dr̄ ſeru⁹ public⁹ a ſeruiẽdo oibꝫ.

Vtrū cleric⁹ poſſit exercere hoc officiū i cauſis eccl'iaſticis et ſp̄ualibꝫ corã iudice eccl'iaſtico: Panor. ꝯcludit q̄ aut corã papa ſeu ei⁹ curia hoc officiū exercet. ⁊ ẽ admittend⁹. maxĩe ſi a papa habuit hoc officiū. Nã papa admittẽdo: vel ei hoc officiū tribuẽdo: videt̄ eſt habilitare. ar. in. l. idez vulpianus. ff. de excu. tu. Aut i alia curia: ⁊ tūc aut habet ꝯpetẽtia ſalaria. ⁊ dicerẽ q̄ nō: cū indiſtincte ꝓhibeat̄ in. d. c. ſicut. q: vt dicit glo. ibi. eſt qdd̃ gen⁹ negociatiōis qd̄ ꝓhibet̄ clericis. ex̄ ne cle. vel mo. c. j. Aut indiget: ⁊ tūc arbitror eos admittẽdos. et ſic pn̄t iura diuerſa ad ꝯcordiã reduci.

An aūt cleric⁹ q̄ nō eſt i ſacris poſſit hoc officiū exercere: Io. an. in dicto. c. ſicut. videt̄ velle q̄ ſic ꝑ tex. ibi q̄ facit mẽtionẽ ꝺ ꝯſtitutis i ſacris. Do. An. videt̄ velle hoc verū niſi hẽat bñficiū. ſ; Panor. dic̄ eū nō pōderaſſe dictū Io. an. Et dic̄ q̄ ille tex. videt̄ in ꝯ̃riū. Nã ꝓhibet clericis i ſacris ſb̄ ꝑuatiōe bñficioꝝ. ergo n̄ ꝓcedit i minoribꝫ quãtūcū q: ſint bñficiati. Poſſet tñ dici q̄ h̄ accipiunt̄ ſacri ordines largo mō ꝓ oibꝫ ordinibꝫ q̄ idub. tãter ſacri ſunt. vt notat̄. xxxij. di. i ſum. Sed vbi bñficiū nō ſufficeret poſſet hoc exercere. Naz talis nō pōt dici bñficiat⁹. ar. c. ij. de trãſla. p̄la.

Sed q̄d ſi cleric⁹ i ſacris nō h; beneficiū: Rñ. panor. q̄ pōt hoc officio vti. imo plus dic̄ Io. an. q̄ hoc officiū nō ꝓhibet̄ p̄ſe clericis: ſ; cauſatiue ſc; ꝑ ſubtractionẽ bñficij. Et ꝑ hoc p; q̄ nō p̄t indiſtincte clericis i ſacris prohiberi hoc officiuz. Et hoc placet panor. vt poſſit vti ſi nō h; bñficiū: cuz poſſit tūc exercere negociatōez honeſtã.

Quid ſi cleric⁹ de facto: hoc ſtatuto nō obſtãte fecit inſtr̄m. Nūquid teneat. Inno. dicit q̄ ſi fecit inſtr̄m anteq̄ ei interdicat̄: tenet. ſec⁹ ſi poſtea. Et pōt eſſe rō ſm Io. an. q: interdicto officio: interdicit̄ ei⁹ executio. ar. de appel. c. paſtoral'. al's hec intdictio eẽt deluſoria. S; ip̄e Io. an. tenet q̄ ſiue p̄cedat intdictio ſiue nō valere inſtr̄m. l; p̄uari poſſit bñficio. Mouet̄ q: ibi hec ſola pena imponit̄. vñ aliã inuenire nō debem⁹. Pe. de an. i̅pugnat hoc dictū Io. an. q: pene appoſitio: in actu a iure ꝓhibito nō cōfirmat actū ꝯ̃ inhibitionẽ attentatū. vt notat Bar. in. l. p̄tor ait. ff. de no. op. nū. vnd̄ melior rō videt̄ ſm eū ꝓ dicto Io. an. q: ãnullatio inſtrumẽti ꝓpter carentiã fidei nō ꝯcernit ip̄m clericū: ſ; ꝑtes q̄b⁹ ꝓhibitio nō eſt facta. Et ꝑ hoc forte nō eſſet malū diſtinguẽ ſm eū. q̄ ſi publice ꝑ edicta ſolẽniter publicata ſit facta interdictio clericis: ita q̄ potuit veriſil'r trãſire i noticiã ppl'i: nō valebūt inſtr̄a. al's ſec⁹. ſicut obſeruat̄ in ꝓdigo: cui bonoꝝ admĩſtratio ẽ interdicta. vt. l. is cui bonis. ff. de v̓. ob. Et panor. videt̄ ꝯcludere q̄ cleric⁹ añ interdictū ſi cōficit inſtr̄a: tenent. ex quo tolerabat̄ in officio rōne publici officij. Si vo fuit clericis ꝑ ſuperiorẽ interdictū: ⁊ tūc; aut palã ⁊ publice. ⁊ non valebit inſtrumẽtum: q: geſta rōne publici officij poſt interdictū ſupioris nō tenẽt: vt in. c. veritat;. de dolo ⁊ cōtu. Nec pōt allegari tolerãtia: ex quo publice emanauit ꝓhibitio. Aut interdictū n̄ fuit publice factū. ⁊ tūc tenet in p̄iudicium ꝓhibiti vt poſſit beneficio priuari: vt in. d. c. ſicut. Sed geſta rōne publici officij tenẽt: ſaltẽ q̄ ad ignorãtes. vid̄ de hoc s̄. Abſolutio. j. ⁊ Cōfeſſio. iij.

Vtrū tabellio ꝯſtitutus a laico poſſit ſup eccleſiaſticis ꝯficere inſtrumẽta: Rñ. Panor. vbi s̄. q̄ ſic. Et hoc videt̄ ſentire Bar. in. l. j. ff. de of. ꝓco. ⁊ in. l. cūctos ppl'os. C. de ſum. tri. vbi firmat notariū ꝯſtitutū a p̄ncipe poſſe cōficere inſtr̄a de volūtate partiū in alieno territorio. Idẽ Bal. in. d. l. cūctos populos. vbi plus ſentit q̄ etiã nō ꝯſtitutus a p̄ncipe: ſ; ꝑ ſtatutū loci: poterit inter ſubditos in alieno territorio hoc officiū exercere: q: hoc officiū notarij nō h; iuriſditionẽ annexã: ſ; eſt qd̄dã officiū qd̄ pōt exerceri ſine iuriſditiōe ⁊ ſine diſtinctiōe territorij. Idẽ in notario creato ab imperatore: vt poſſit cōficere inſtr̄m i terris eccl'ie. Idem tenet Do. An. in. c. ꝑ venerabilẽ. q̄ fi. ſint le. S; panor. vltra alios adducit tex. in. c. q̄c̄q̄. de vſu. li. vj. vbi in cã eccl'iaſtica ſeruus public⁹. Et ſi notari⁹ laicus ſtipulat̄. ſecūdo adducit. c. cuz dilect⁹. de fi. inſtru. vbi ꝯſuetudo p̄re p̄t dari hãc p̄tãtez ꝯficiẽdi inſtrumẽta al's nō haberi: cui⁹ inſtr̄a faciūt fidẽ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in vtroq; foro.

¶ Vtrũ ep̃us poſſit in eccleſiaſticis ɔſtituere clericũ tabellionē. R̃ñ. ſm Ray. pōt p̃ totã dioceſim ſuã cui cura oĩm ē cōmiſſa. x. q. j. regēda. Et ſi fecit poterit ille vocari ad ſcribendũ acta eccleſiaſtici fori. Et ſic ɔſtitut⁹ ab ep̃o nō hȝ p̃tãtem ex̄ dioceſim illi⁹ q̃ ip̃m ɔſtituit. ff. de iur. om. iudi. l. fi. Sed tñ ſi ſimplicit̃ ɔſtitutus ſit tabellio. maxime ab ep̃o q̃ haberet ſup̃ hoc p̃uilegiũ: pōt etiã iſte vbiq;. Addit etiã Ho. q̄ ex quo q̃s ſimpliciter ɔſtitutus eſt tabellio ab illo q̃ hȝ hanc p̃tãteȝ: pōt vbiq; ɔficere inſtrumēta: ſicut p̃ſbyter ſemel ordinat⁹ vbiq; celebrat. Limita tñ hoc p̃ut p̃rime dictũ eſt.

Tallia ſiue exactio. vide ſ. Pedagiũ ⁊ Reſtitutio quarto.

Teſtamentũ.j. cōmuniter.

Quid eſt teſtamētũ. R̃ñ. Panor. ſup̃ rubrica de teſta. dicit q̄ teſtamētũ ē nr̃e volũtatis iuſta ſentētia de eo qd̄ q̃s poſt mortē ſuã fieri vult cũ heredis inſtitutiōe: vt habet̃ in l. j. iũcta glo. ff. e. vñ ſine heredis inſtōne nō eſt teſtamētũ. vt inſti. ð lega. §. ante heredē. Et p̃ ɔñs teſtamētũ nō ɔp̃hendit codicillũ: q: i codicillo nō pōt dari hereditas. C. de codi. l. ij. et. l. ſi idē. Nec ɔp̃hendit donationē cã mortis: que eſt quaſi quedã vltima volũtas.

¶ Quis pōt facere teſtamētũ: R̃ñ. panor. vbi ſ. q̄ edictũ de teſtamētis ē p̃hibitoriũ. Oēs ergo poſſunt teſtari q̃ nō ſunt exp̃ſſe p̃hibiti.

¶ Qui aũt p̃hibeant̃ teſtari. Dic p̄mo q̄ p̃hibet̃ furioſus ſeu mētecapt⁹ niſi hēat lucida interualla l. furioſum. C. qui te. fa. poſ. ſecũdo p̃hibet̃ mut⁹ ⁊ ſurd⁹ a natiuitate. ſecus ſi ex accidēti ⁊ ſcribē ſcit vt. l. diſcret⁹. C. q̃ te. fa. poſ. Idē Bar. ibi q̃ addit q̄ ſurd⁹ tm̃ teſtat̃ mut⁹ tm̃ teſtat̃ ſi ſcribē ſcit. d. l. diſcretis. tercio ſi nō valet articulate loq̃: ita q̄ nō p̄t exp̄mere nomē heredis nec ſcribē. vt in. l. iubemus. C. de teſta. vbi Bar. ex illa. l. infert q̄ ille qui nō pōt articulate loq̃: mortuo ē ſilis. et iō cũ teſtator loquit̃ balbuciēdo cum p̄us fuerit hō recte lingue: ſi faciat teſtamētũ nō valet. Et dicit ſemel feciſſe exceptionē ad impugnãdũ teſtamētũ qddaȝ: qd̄ erat factũ ab eo q̃ nō poterat articulate loqui. quarto impubes. vñ niſi maſcul⁹ ſit in. xiiij. femĩa in. xij. teſtari nō poſſunt. l. q̃ etate. ff. e. q̃nto filiuſfa. niſi in caſtrenſi vel q̃ſi: vt in. c. licȝ. de ſepl̃. li. vj. ⁊ in. l. pe. C. q̃ te. fa. poſ. ſexto p̃digus cui bona interdicta ſunt a iudice. l. is cui. ff. e. ſȝ teſtamētũ p̄us factũ valet: vt ibi. De hac mã p̃digoꝝ vide ſingularia ſ. Donatio. j. ſeptimo damnat⁹ ad mortē naturalē vel ciuilē. puta q: deportat⁹. vñ cōiter tenet̃ q̄ tales nō poſſunt teſtari: etiã ſi effugiãt de manibus iudicũ. vt in. l. eius. ff. e. Si aũt q̃s ē damnat⁹ ad penã inferiorē: cōiter nō efficit̃ inteſtabilis. puta ſi fuit ɔdēnat⁹ ad amputatiōȝ man⁹ vel vt euellent̃ oculi. Et Bar. in. d. l. ei⁹ in. §. ſi cui. ex illo. §. infert q̄ dãnatio q̃ p̃dit̃ vita. libertas. vel ciuitas impedit teſtamētũ fieri ⁊ rũpit iã factũ. Secus in dãnatiōe p̃ quã tm̃ le. I. t. vide etiã qd̄ notat Azo. C. qui te. fa. poſ. q̄ dãnatus ad mortē teſtamentũ facere nō pōt: ſiue ſit dãnat⁹ vt moriat̃: ſiue vt fiat ſeru⁹ pene: ſiue ſit deportat⁹ i inſulã. Relegati aũt q: nō amittũt libertatē vel ciuitatē: teſtamētuȝ facere poſſunt. ſi q̃s tñ eoꝝ fuerit damnat⁹ ⁊ appellauerit: interim teſtamētũ facere pōt. d. l. eius. ⁊. l. qui a latronib⁹. ff. eo. ti. Vide etiã Zab. in cle. j. de pe. ⁊ re. vbi querit an damnatus vltimo ſupplicio poſſit teſtari. Et videt̃ q̄ ſic. q: ſepe damnat̃ quis abſens ex vi ſtatuti: q̃ de iure cōi damnari nō pōt ff. de pe. l. abſentē. Et rñdet ſm Bar. ⁊ Bal. in dicta. l. eius. q̄ ſi ē dãnatus ⁊ detētus: ita q̄ infallibiliter fiet executio: nō valet teſtamentũ. vt notatur C. de do. inter vi. ⁊ vxo. auten. ſȝ hodie. Sed ſi dãnat̃ ad mortē in abſentia ex forma ſtatuti: teſtamētũ nō valet quo ad fauores municipales quib⁹ bãniti nō gaudēt tanq̃ hoſtes ſue ciuitatis. ff. de capi. di. l. amiſſiōe. ſȝ quo ad ius cōe valet teſtamētũ q: nō p̃dit ius cōe. De huiuſmodi exbãnitis vide ſingularia ſ. c. Fili⁹. in fi.

¶ Dubitat̃ de dãnato ad p̃petuũ carcerē ⁊ in laico cōis ſentētia ē q̄ eſt inteſtabilis. vt in. l. ij. ff. de pu. iudi. ſȝ i clerico dicit Panor. audiuiſſe varie fuiſſe ɔſultũ. Nã quidã ɔſuluerũt q̄ nō pōt teſtari. q: illa pena eq̃patur pene mortis ſeu deportatiōi vt notat Inno. in. c. q̃liter. el. ij. de accu. Cōſulentes ṽo oppoſitũ moti ſunt: q: ius canonicũ nō imponit p̃petuũ carcerē in penã: ſȝ ad p̄niaȝ. vt in. c. nouim⁹. de ṽ. ſig. ⁊ in. c. q̄uis. de pe. li. vj. ergo nō dȝ hec pena inhabilitatis teſtandi p̃dire ex p̄nia. Et hec opi. eſt mitior: ſȝ alia videt̃ verior: q: negari nō pōt q̃n ille ſit q̃ſi mortu⁹. Octauo p̃hibet̃ publicus vſurari⁹: niſi p̄ſtet cautionē iuxta formã capituli q̄uꝗ̄. de vſu. li. vj. Nono p̃hibet̃ excōicatus ſm opi. quorũdã quos ſequit̃ glo. in. c. decernim⁹ de ſen. excō. li. vj. Sed Io. an. ⁊ Inno. tenēt ɔ̃riũ ⁊ eſt hodie cōis opi. nec eq̃patur deportato. Decio p̃hibet̃ ſeru⁹. xiij. q. ij. illud. ⁊. l. fili⁹. ff. ð teſta. Vndecimo q̃libet religioſus q̃ p̃fitet̃ tria ſubſtãtialia regule. extra eo. c. ij. ⁊ i auten. ingreſſi. C. ð ſa. ſan. eccle. ſec⁹ ð religioſis largo mō ſumptis. Duodecimo hereticus. Rō q: heretic⁹ nihil hȝ cũ oĩa bona ſua ſint ɔfiſcata ip̃o iure. vt in. c. cũ ſm. ð here. li. vj. vñ etiã ſi poſt mortē poſſet detegi queȝ fuiſſe hereticũ i vita: oĩa bona p̄nt app̄hēdi. vt in. c. ij. de p̄ſcrip. in. vj. Nota tñ q̄ hmōi heretici et ſiles cũ bona ɔſcia p̄nt retinere bona ſua donec ſequat̃ ſentētia: ſalteȝ declaratiua ſup̃ facto. De hoc vide ſ. ſingulari Abſolutio. j. in excōicatōne ð inſecutorib⁹ cardinaliũ. Terciodecimo p̃hibet̃ dubius de ſtatu ſuo: ⁊ dicit̃ dubi⁹ q̃n dubitat̃ an ſit in eo ſtatu quo teſtari poſſit: vt. l. de ſtatu. ff. eo. Quartodecimo p̃hibet̃ obſides. ⁊ intelligo ð obſidibus id eſt captiuis populi romani vl̃ ecōuerſo. puta ſi apud infideles eſſent xp̄iani obſides. vel econtra. ſec⁹ i obſidib⁹ q̃ q̃tidie tradũt̃ ab vna ciuitate alteri. vt notat̃ in. l. obſides. ff. eo. Quintodecimo p̃hibet̃ dãnatus ob carmē famoſuȝ. puta q: cōfecit libellũ famoſum i iniuriã alteri⁹. ⁊ de illo fuit dãnatus. vt i. d. l. is cui. Sȝ dubitat̃ an infamis ex alia cã poſſ. ɔdere teſtamētũ. et cōiter tenet̃ q̄ ſic: niſi

libell⁹ famos⁹

reperiat̃ ſpecifice ꝓhibitũ. Et nota ꝙ dicit̃ libell⁹ famoſus qñ aliq̃s ſcribit cedulã ↄtinentẽ iniuriã: ſeu infamiã alteri⁹ ⁊ ꝓijcit illã in loco vbi inueniat̃ ⁊ ſic ali⁹ infamet̃. Sextodecimo reus criminis leſe maieſtatis. l. q̃ſq̃s. C. ad. l. iul. ma. Et ꝺ hoc dic vt dictũ ẽ ſ. de heretico. Decioſeptimo is q̃ eſt apud hoſtes captiu⁹. ꝺ. l. eius. Deciooctauo carẽs vtroq̃ lumĩe. hodie tñ pōt teſtari: dũmõ ſeruet qꝺ habet̃ in. l. hac ↄſultiſſima. C. q̃ te. fa. poſ. vt articulate ⁊ clare in pñtia teſtiũ exp̃mat nomẽ heredis. ⁊ Bar. in. ꝺ. l. hac ↄſultiſſima. dicit ſcholarib⁹ ꝙ bñ notẽt illã. l. q: ex ea poterũt hĩe multũ de honore: q: ſepe homĩes excecant̃ ꝓpter infirmitatẽ vel alia accidẽtia ⁊ faciũt teſtamentũ de iure cõi: ⁊ illud teſtamentũ nõ valet.

¶ An aũt p̃dicti ꝓhibiti a iure teſtari: poſſint diſponẽ ĩ pias cauſas? Et p̃ſupponit panor. ꝙ oĩe relictũ ꝓ aĩa dicit̃ ad pias cauſas: vt in. c. req̃ſiſti. extra eo. De ſurdo ⁊ muto ſeu nõ valẽte articulate loqui: ad pias cauſas poſſunt diſponere: dũmõ ſaltẽ nutu. i. ſigno poſſint exp̃mere volũtatẽ. Nã cum tales poſſint cõtrahere matrimoniũ: vt in. c. cũ apud. de ſpon. infert̃ ꝙ habent intellectũ naturalẽ. Sed in iſtis diſpoſitiõib⁹ ad pias cauſas: ſufficit ſola facultas iuris gentiũ ſeu naturalis: nec curam⁹ de ſolẽnitate iuris ciuilis. vt in. c. relatũ. el. j. extra eo. vñ Bal. dicit ꝺ quodã aduocato q̃ ꝓpter infirmitatẽ nõ poterat loqui nec ſcribere ʒ religioſo quodã ſibi dicẽte vt ꝓuideret de aĩa ſua. et ꝙ ſi volebat bona ſua dare paup̃ib⁹ ap̃iret librũ. ſi ſanus mẽte aperuit librũ: valet diſpoſitio. Et ponit Bal. regulã. ꝙ ad pias cauſas valet teſtamẽtum nutu factuʒ. ꝓ hoc bona glo. in. c. cũ tibi. extra eo. De impubere cõiter tenet̃ ꝙ nõ p̃t diſponere etiã ad pias cauſas. vnde ⁊ miles ante pubertatẽ non pōt teſtari ꝓpt̃ defectũ iudicij: vt in. l. fi. C. ꝺ teſta. mili. In filiofa. cõclude ꝙ in caſtrẽſi vel quaſi pōt teſtari vt vult: ʒ in aduẽticijs quoꝝ hʒ ꝓprietatem eſt dubiũ. Nã ſi vſuſfruct⁹ acq̃rit̃ patri: oẽs tenẽt ꝙ teſtari ad pias cãs nõ pōt inuito patre. vt in. l. pe. C. qui te. fa. poſ. Sed ẽ dubiũ qñ vſuſfruct⁹ eſt penes filiũ. Bar. in. l. j. C. ꝺ ſa. ſan. eccle. voluit ꝙ poſſit teſtari ad pias cãs etiaʒ inuito patre: q: oĩs ſolẽnitas iuris ciuilis eſt remiſſa ĩ legatis ad pias cauſas. ꝺ. l. j. ⁊ in dicto. c. relatũ. Sʒ Bal. tenet ibi ↄtrariũ allegat bonũ tex. in. c. licet. de ſepul. in. vj. vbi dicit̃ ꝙ filiuſfa. nõ pōt diſponere inuito patre etiã ꝓ aĩa: niſi de caſtrẽſi vel quaſi. Et hec opinio videt̃ verior p̃ illũ tex. ne ſpoliet̃ pater ꝓpter fauorẽ pie cauſe: cui debent̃ bona filij.

¶ An aũt ↄſentiẽte patre filiuſfa. in iſtis aduẽticijs ĩ quib⁹ patri nõ querit̃ vſuſfruct⁹ poſſit facere teſtamẽtũ ad pias cãs ⁊ donare? Bar. in. l. qui in p̃tãte. ff. e. dicit ꝙ ſic. et dicit hoc ꝓbari in dicto. c. licʒ. ĩ fi. a ↄtrario. Et videt̃ eſſe cõis opinio legiſtarũ. licʒ Imola. ⁊ Io. an. ſint in ↄtrariũ. Et hoc videt̃ tenendũ ſaltẽ de iure canonico. p̃ dictũ. c. licet. q̃ tex. hoc ꝓbat in duob⁹ locis. Primo enĩ tex. dic̃ ꝙ fili⁹ pōt iudicare ꝓ aĩa. ⁊ glo. exponit. i. in vltĩa volũtate relinquere. ⁊ ſic verba ſunt generalia ad omnẽ vltimã volũtatẽ. Secũdo ſubdit tex. ꝓ aĩa: que verba clare oſtendũt ꝙ verbum. iudicare. ibi poſitũ nõ debet intelligi de donatiõe cauſa mort̃ q: illã filiuſfa. patre cõſentiente facere poteſt abſq̃ hoc ꝙ donet ꝓ anima. caſus eſt in. l. tam is. ff. de do. cauſa mortis. Facit etiã ad hoc: q: ratio quare de iure ciuili filiuſfa. nõ pōt teſtari etiã de cõſenſu patris eſt: q: vltima volũtas eſſet captatoria: ⁊ penderet ex alieno arbitrio. vt. l. illa inſtitutio. ff. ꝺ de here. inſti. Sed ius canonicũ nõ curauit ꝺ hac ſolẽnitate iuris ciuilis. imo de iure canonico volũtas captatoria ſuſtinet̃: vt in. c. cũ tu. de teſta. vñ cũ ſeruemus ius canonicũ in relictis ad pias cãs ſeruãda eſt hec opi. cõis: iudicãdo vt filiuſfa. cum voluntate patris poſſit teſtari ad pias cauſas ⁊c̃. Sʒ vide Bar. cep. in tractatu ſuo de cautelis. vbi ponit modũ vt filiuſfa. etiã in poteſtate p̃ris poſſit teſtari inuito patre. ſ. ꝙ ſuſcipiat ſaltem p̃imã tonſurã. Et ꝓ hoc vide glo. ſingularẽ. xix. q. vlti. c. q: ingrediẽtib⁹. q̃ dicit ꝙ cleric⁹ in poteſtate conſtitutus pōt teſtari ⁊ loquit̃ indiſtincte. Et allegat autenticã p̃ſbyteros. C. de epi. ⁊ cle. De prodigo poſt iterdictũ cõiter tenet̃ ꝙ nõ poteſt teſtari etiã ad pias cauſas: q: poſt interdictũ nõ habet adminiſtrationẽ bonoꝝ ſuoꝝ. De vſurario Bar. tenet ꝙ ex quo eſt public⁹: ⁊ nõ dedit cautionẽ: non pōt aliquid diſponere ꝓ aĩa: q: nec eccleſia dʒ recipere oblationẽ talis. Et idẽ dicit de quolibʒ decedente in mortali: q: cũ ſit extra vnitatẽ eccleſie: nõ poteſt dici relictũ ꝓ aĩa. Nã eccleſia ꝓ talib⁹ nõ orat. Ex quo infert ꝙ relicta p̃ iſtos nõ gaudent p̃uilegio attributo relicto ad pias cãs. Bal. in hoc vltimo tenet ↄtrariũ: q: p̃uilegiũ iſtud eſt attributũ nõ ſolũ fauore relinquẽtis: ʒ etiã fauore illius cui fit relictum. Sed panor. dicit ꝙ vſurari⁹ publicus nõ pōt aliq̃d relinquere: q: nõ valet teſtamentũ neq̃ codicillus: vt in dicto. c. q̃q̃ʒ. Sʒ in alijs exiſtẽtib⁹ in peccato: vt in excõicatis ⁊ ſilibus: dic ꝙ ſi volũt facere eccleſie oblationẽ: ⁊ debẽt regularit̃ admitti niſi ſp̃aliter ꝓhibeant̃: vt excõicat⁹. vſurari⁹ et ſimiles. Idẽ ⁊ fortius ſi volũt intuitu elemoſyne aliqua dare eccleſijs vel paup̃ib⁹. dico ꝙ eccleſie poſſunt recipe: nõ tamẽ debẽt ſe obligare ad orãduʒ ꝓ eis. ⁊ talia relicta poſſunt dici ad pias cãs. nõ ſolũ rõne illius cui relinquit̃: ſed etiã rõne relinquẽtis: ⁊ talia relicta gaudẽt p̃uilegio relictorũ ad pias cauſas: ex quo al's de iure teſtari poſſũt. De dãnato ad mortẽ naturalẽ vel ciuilẽ. nunquid poſſit diſponẽ ad pias cauſas: ex quo bona ſua ſunt publicata? Cõmuniter tenet̃ ꝙ non: q: iura dant illa bona venientibus ab inteſtato. vt in auten. bona C. de bo. dam. vnde eſſet diſponere de alieno: q̃n imo teſtamentũ prius factum rumpit̃ ſecuta condemnatiõe. hoc volunt legiſte in dicta. l. j. vbi formatur queſtio ſm Io. an. de eo qui damnatur. et poſtea in teſtamento vl' codicillo aliqua relinquit ꝓ anima ſua: ⁊ poſtea die tercia decapitat̃. An p̃dicta legata debeantur? Bar. in dicta. l. j. dicit ꝙ quãdo talis damnatus non retinet bona vſq̃ ad mortem: vt quia ſunt per legẽ fiſco applicata. vt ĩ dicta auten. bona. non valent talia legata: quia ex quo non habet bona de illis teſtari non poteſt. ſi

ho retinet bona vſqȝ ad mortem: tunc ſi eſt penitens de delicto poteſt teſtari ad pias cauſas. et eſt caſus ſm vnū intellectū ī dicta.l.j.q2 illa lex remouet omne impedimētū q̄tū ad legata ad pias cās Aut mortuus eſt impenitēs.ꝛ tūc relicta ꝑ talē nō ſunt ꝑ eccleſiā recipienda: ſed de hoc dic vt dictū ē ſupra.§.primo. De hac materia vide ſ. Abſolutio.j. De excōicato dic vt ſ.dixi. Nam ſicut poteſt facere elemoſynā: vt in.c.cū volūtate de ſen.ex.ita ꝛ in teſtamēto pōt relinquere ad pias cās: licȝ aliō dixerit Bar. De ſeruo.religioſo. heretico. reo leſe maieſtatis ꝛ ſilibꝫ dic ꝙ nō poſſunt diſponere etiā ad pias cauſas: q2 nō habent bona.j.q.j.nō eſt putanda. De dubio de ſtatu ſuo ſunt opiniones int̄ docto. Bar.tenet ꝙ poſſit diſponere ad pias cās. Bal. ꝯtra in dicta.l.j.q2 nō repit̄ iure cōceſſum: ſȝ plus placet opinio Bar.fauore pie cauſe: q2 miles eſt in hoc priuilegiatus.vt in.l.ex militari.ff.de teſta.mi. Fortius pia cauſa debet eſſe ꝑuilegiata. De eo qui eſt apud hoſtes credo ꝙ nō poſſit diſponere: q2 ſeruus eſt.

¶ Vtrū religioſus in epm ꝓmotus poſſit teſtamētū facere? Rn̄.ſm Tho.ſcđa ſecūde.q.clxxxv. nullo mō poteſt: q2 ſola diſpēſatio rerū eccleſiaſticarū ei ꝯmittit̄ que morte finit̄: ex qua teſtamentū incipit valere.ſi tn̄ ex ꝯceſſiōe pape teſtamentū faciat: nō intelligit̄ de ꝓprio facere teſtamentū ſȝ auctoritate apoſtolica intelligitur ampliata poteſtas ſue diſpēſatiōis vt poſſit valere poſt mortē.

¶ Quid ſi aliquis aliquē teſtari ꝓhibuerit? Rn̄. ab eius hereditate erit repellendus: vt.C.ſi q̄s al. te.ꝓhi.l.ij.

¶ Quot teſtes oportet ꝙ ſint in teſtamēto? Rn̄. regulariter ſm leges.vij. teſtes req̄runt̄. vt inſti. eo.§.ſi.hoc tamen fallit: q2 qn̄qȝ valet ſine teſte.vt ſi miles in bello ſcribat ꝛ moriat̄. vt.C. de te.mili. l.milites. Qn̄qȝ ſufficit vnus: vt ſi fiat corā impatore.vt.C.e.l.omniū. Qn̄qȝ duo: vt inter filios.vt C.e.l.hac ꝯſultiſſima.§.ex impfecto. Vl'ſi in territorio.i.non in militia tēpore quo morit̄ teſtet̄ miles: vt.ff.de teſta.mili.l.lucius. Similit̄ etiā in his que ſunt ad pias cauſas.vt extra eo.cuȝ eſſes.et.c. relatū. Qn̄qȝ tres vel quatuor.vt ex ſpāli ꝑuilegio vt.C.e.l.ſi nō ſpāli.ꝛ.l.ſi vnus. Qn̄qȝ.v.vt ī teſtamēto ruſtici.C.e.l.fi. Et hoc vbi.vij.teſtes hr̄i nō poſſunt.vt in dicta.l.fi. Qn̄qȝ etiā.viij.teſtes req̄runt̄: vt qn̄ teſtator vult teſtari in ſcriptis et neſcit lr̄as.vt in.d.l.hac ꝯſultiſſima.

¶ Quid ſi teſtator non vult ꝙ teſtes ſciant tenorē teſtamēti ſui? Rn̄.pōt facere teſtamentū qđ dicit̄ in ſcriptis.i.ꝙ ipſe ꝑmo teſtamētum cōſcribat: vel etiā ſcribi faciat.ꝛ poſtea cartam clauſam repn̄tet teſtibꝫ di.hoc eſt meū teſtamentū rogo ꝙ ſigilletis ꝛ ſubſcribatis vos.d.l.hac ꝯſultiſſima. Sed tn̄ per hunc modū facere teſtamentū non eſt tutuȝ: quia multas obſeruantias requirit que forte cum non ſeruent̄ oportet ꝙ nō valeat teſtamentū. Melius eſt ꝙ fiat ſine ſcriptis. ſcȝ quādo fit per notarium ꝯtn̄.

¶ Quibus verbis debet ſcribi teſtamentū. Rn̄. non refert ſi dicat. Pe.heredem inſtituo: vel volūtatem meam eius diſpoſitioni cōmitto: quia non dicitur decedere inteſtatus: imo dicitur teſtatus ad pias cauſas ſm intellectū notabiliorem.c.cum tibi. extra eo. Nec curanduȝ de verbis teſtatoris dūmodo ſint talia: per que de voluntate conſtet. licȝ Jo.an.dicat in addi. Spe.poſt Al.papienſem ꝙ ſi quis ad interrogationē alterius. puta dicentis.vis tu talem heredem inſtituere.ꝛ ille reſpondeat ꝙ ſic non valet teſtamentū. Sed glo.in.l.iubemus.C.e.tenet contrariū.mouetur ipſe: quia teſtator debet exprimere nomen heredis et in infirmitate de facili reſpondet quis ad omnia.do. An. tenuit ꝙ de benignitate canonica poteſt procedere dicta glo.ſed de rigore procedit contrarium. Et concludit Panor.ꝙ ad pias cauſas valet teſtamētum nutu factum: prout tenet etiam Bal.in.l.j. C.de ſā.ſan.eccle. vbi allegat glo. in dicto.c.cum tibi. Sed in alijs poſſet dici: ꝙ ſi conſtat de volūtate ſua ꝑ ſigna vrgētia: ꝙ valet teſtamētū ꝺ benignitate canonica.hec Panor.in.d.c.cū tibi. Bar. tn̄ in dicta.l.iubemꝰ.dicit ꝙ glo.ibi dicit verū ī teſtatore q̄ articulate loqui pōt.al's ſecus.

¶ Vtrū in ſecūdo teſtamēto oporteat facere mētionē ꝺ ꝑmo. Rn̄.vt notat̄.xviij.di.qn̄.in glo.ꝙ nō oportet niſi in duobꝫ caſibꝫ. Primo ſi teſtamētū factū ſit inter liberos.vt.C.e.l.hac ꝯſultiſſima. §.ex impfecto.ꝛ auten.ibi poſita. Alius ſi teſtator ipſe legem ſibi impoſuit.puta ſi in priori teſtamēto dixit. Si fecero aliud teſtm̄: nō valeat niſi dixero pater noſter.tūc in faciēdo ſecūdū.oportet ꝙ faciat mētionē de ꝑmo.l.ſi q̄s.in ꝑn.de le.iij. etiā ſi in ꝑmo dixiſſet ꝙ ſibi nō liceret penitere. vide ꝺ hoc ſ. Exemptus.

¶ Quid aūt ſi iurauit ꝙ non veniret ꝯ volūtatē ſuā nec mutaret.nūq̄d pōt mutare. Rn̄.ſm Dir. li.ij.ꝙ licȝ forte de rigore iuris poſſit mutare teſtm̄ vel ſepulturā: nō tn̄ dȝ ſm deū ꝛ eq̄tatē canonicā. hec Dir. Et lȝ nō debeat mutare ꝓpter iuramētū: tn̄ ſi mutat tenet ſecūdū: ꝗuis incurrat piuriū.

¶ Qualit̄ ꝯfirmat̄ teſtm̄. Rn̄.ꝑ morte teſtatoris ad hebre.ix. Sȝ ante mortē qn̄cūqȝ mutari poteſt etiā ſi pacto ꝯuenerit non mutare.vt.C. de pac.l. pactū. Ratio q2 pacta que ꝯſtringūt liberū arbitriū vltime ꝛ legitime volūtatis nō valēt. Et ſm Dir. pactū nō impedit: lȝ iuramentū ſic. eodē mō quo dictū eſt ſ.ꝑrio.§.

Teſtamentū.ij.

Quo ad validitatē eiꝰ. Et primo quo ad inſtitutionē heredis quilibet in teſtamēto tenet̄ ſibi heredeȝ inſtituere aliquē vel aliq̄đ collegiū ꝛ huiuſmodi. ꝛ ſine inſtitutiōne heredis non eſſet teſtm̄.C.eo.l. iubemꝰ. Valent tamē legata ad pias cauſas: etiā ſi nō eſſet clauſula codicillaris.ꝛ teſtm̄ eſſet nullū: vt notat Panor.in.c. Raynaldus.de teſta. Et ſi quidē teſtator habeat deſcēdentes vel aſcendētes illos tenetur heredes inſtituere: ſaltem in cōmuni legitima: vt.C.de inoffi.teſt.auten.nouiſſima.ꝙ ſi nec aſcendētes nec deſcendētes habeat.tūc ſm leges poteſt inſtituere alios quoſcunqȝ: dūmodo non infames: aut turpes perſonas. Nam tunc

fratres vel ſorores poſſunt rũpere teſtamētũ: ⁊ ſibi totā acq̃rere hereditatē: vt. C. de inoffi. te. l. fratres. De hac mā vide s̃. Hereditas. Tũ ſi ꝓpinq̃ indigerēt illa hereditate indigētia manifeſta: tenentur eis hereditatē dimittere niſi eēnt mali et hmōi bonis indigni. Et dico tenent̃. ſ. ex debito honoꝝ parētalis. Si aũt nō indigerēt manifeſte: pōt libē ĩ alios refundere. Hec⁹ tñ eſt ĩ quibuſdā terris de ꝯſuetudine q̃ in hmōi ſeruāda ē ſi rōnabilis ē.

¶ Nũquid teſtator poſſit ſbſtituere aliũ heredē q̃ debeat ſuccedere ꝑmo heredi? Rñ. ſi teſtator habeat filios impuberes pōt eis ſubſtituere quoſcũqꝫ velit q̃ ſuccedāt eis ſi nō venerint ad pubertatē vt. C. de impu. ⁊ al. ſub. l. ſi teſtamēto. ſi vo ꝑuenerint ad pubertatē pōt eis ſubſtituē: ſi moriant̃ ſine liberis. Idē etiā ſm quoſdā ſi moriant̃ cũ liberis. vt. C. de impu. ⁊ al. ſubſti. l. heres. ⁊. l. ſe. Debet tñ ſalua eſſe legitima. Et intelligit̃ ſubſtitutio deducta legitima filioꝝ: ⁊ deducta q̃rta toti⁹ q̃ dicit̃ trebellianica: quaꝫ deducit q̃libet inſtitut⁹ heres cui al's ſubſtituit̃ regulārit̃ poſt pubertatē inſtituti: vl' etiā cũ accipit hereditatē ꝑ fideicōmiſſum ab inſtituto herede: q: grauat⁹ ē heres alteri reſtituere hereditatē: vt in. c. Raynutius. et̃ eo.

¶ Quid autē ſi teſtamētũ eſt nullũ ⁊ appoſita eſt clauſula codicillaris: q̃d opabit̃ clauſula illa. puta ſi non valet iure teſtamēti: valeat iure codicilloꝝ? Rñdet Panor. in dicto. c. Raynald⁹. poſt glo. ꝙ ꝑ illā clauſulā ꝑſtabunt̃ legata ꝑuenietes ab inteſtato q̃ al's nō valuiſſent. Idē tenet Bar. in. l. j. ff. de codicil. Vbi etiā querit. Quid ſi teſtator dixit: Volo ꝙ valeat iure teſtamēti ⁊ codicilloꝝ. Et reſpōdet ꝙ licꝫ illa v̾ba videant̃ inducere repugnātiā: tamē vt res valeat debet exponi et. i. vel: ꝑ regulā q̃ ponit q̃n copula ponit̃ inter duo incōpaſſibilia reſoluit̃ in diſiunctaꝫ: vt. l. ſi ticio fundus. de vſufru. le. Et erit electio heredis ꝙ cōpetat iure directo vel fideicōmiſſi: vt. l. fi. C. e.

¶ Sed q̃d ſi dixit volo ꝙ valeat iure teſtamēti vl' ſaltem iure codicilloꝝ? Bar. vbi s̃. arbitrat̃ ꝙ tũc nō poſſit heres eligere. Nā illa ꝯiũctio diminutiua: ſaltē hꝫ iſtud importare: vt ſi ꝑmo mō. ſcꝫ iure teſtamēti nō poſſet valere tũc deueniat̃ ad aliud. Hoc pꝫ ex regula grāmaticali. Si nō potes mihi dare biſantiũ: ſaltē cōmoda vnũ denariũ.

¶ Quid ſi repit̃ ſic. Et volo valere vel iure codicilloꝝ: ⁊ ñ dixit teſtamēti? Rñ. Bar. ꝙ hec dictio vel. q̃n apponit̃ vni orōni vel dictioni tñ ſumit̃ ꝓ ſaltē. Perinde eſt ĝ ac ſi diceret iure teſtamēti. vel ſaltē codicilloꝝ.

¶ Quero an hec clauſula. ſi non valet ⁊c̃. habeat locũ q̃n teſtamētũ nō valet ꝓpter defectũ ſolēnitatis omiſſe? Bar. dicit ꝙ ſic. per tex. in. l. codicillis. de le. ij.

¶ Quid ſi teſtamētũ nō valet rōne volũtatis imꝑfecte: q̃n anteqꝫ ꝯpleret̃ mortu⁹ eſt teſtator. An tũc aliq̃d opet̃ iſta clauſula. Bar. dicit ꝙ nō ꝑ. l. fideicōmiſſa. de le. iij. et. l. ex ea ſcriptura. ff. de teſta. ſecus ſi volũtas eſſet imꝑfecta rōne alicu⁹ ſolēnitatis. Et ſic intellige. l. fi. C. e.

¶ Quid ſi teſtator dixit. Si nō valet ⁊c̃. An hec verba referant̃ ad tp̃us ꝯditi teſtamēti. An ad futurũ ſi ꝯtigerit nō valere? Et ꝯcludit ꝙ dicta verba ꝯphendunt tp̃us futurũ: vt res potius valeat ⁊c̃. maxīe in teſtamētis.

¶ Quid ſi teſtamētũ rumpat̃: q: hereditas nō eſt adita. vtrũ tũc opet̃ illa clauſula. Bar. credit ꝙ ſic ꝑ. l. eā quā. C. de fideicō. Dũ tñ dicat ſi nō valebit vel ſīlia verba q̃ trahant̃ ad futurũ.

¶ Quid ſi nō valet teſtamētũ ꝓpter defectũ heredis ſcripti non capacis? Bar. dicit ꝙ illa clauſula opat̃: vt. d. l. eā quā. ſm vnā lec.

¶ Quid ſi teſtamētũ nō valet ꝓpt̃ defectũ teſtatꝝ Rñ. Bar. ꝙ tũc nihil opat̃: q: q̃ nō poteſt teſtari nec codicillari. vt. l. diu⁹. ff. e.

¶ Quid ſi teſtator legat aliq̃d tabellioni ꝯficienti teſtamētũ nũcupatiuũ q̃d fieri pōt: vt. C. de teſta. dictātibꝫ. Nũquid ipe tabellio pōt ſibi illud aſcribere. Rñ. Spe. in ti. de inſtru. edic. ꝙ ſic: nec incidet in penā legis cor. de fal. Nec ob. l. ij. C. de his q̃ ſibi in te. ſcri. Illud enĩ habet locũ in eo q̃ dictat vel ſcribit teſtamētũ q̃d eſt in ſcriptis: cuius vires oēs dependēt ex ſcriptura illa. ſecus ĩ nũcupatiuo q̃d fit hodie: q: ibi fit ſcriptura ſolum ad memoriā nō vt vires teſtamēti dependeāt ex illa. Idē tenet Odo. q: tale teſtamētũ recitat̃ corā teſtibꝫ: vñ̃ nulla eſt ſuſpitio falſitatis. Idem tenet Bar. in. l. j. ff. ad. l. cor. de fal. dicens ꝙ opinio Spe. cōſuetudine approbatur.

Teſtamentũ. iij. q̃ñtũ ad executionem.

Vtrũ teſtator poſſit heredibꝫ ſuis ꝑ teſtamētũ penā imponere ſi nō paruerit volũtati ſue? Rñ. ſic. vt inſti. de le. §. pene. Dũ tñ q̃d teſtator ꝑcipit nō ſit turpe vel inhoneſtũ. vt. ff. de ꝯdi. inſti. quidā. vide de hoc s̃. Legitima.

¶ Per quē cogent̃ heredes defũcti teſtm̃ ſiue volũtatē eius adimplere? Rñ. heredes. j. annũ cogēdi ſunt ꝑ ep̃m adimplere. ⁊ ſi neglexerint: tunc ipe ep̃us exequat̃. vt in. c. nos. ⁊. c. ſi heredes. et̃ eo. et in. d. c. nos. habet̃ ꝙ ſi. j. annũ a die monitiōis nō fit executio teſtamēti ꝑ debentē exeq̃: deuoluit̃ executio ad ep̃m: ⁊ nō a tp̃e mortis teſtatoris. ſꝫ hodie cōiter ep̃i hñt ſtatuta vt tp̃us currat a die mortis. Hoc tñ limitat panor. in. d. c. nos. vt tp̃s illō currat a die mortis ⁊ adite hereditatis ⁊ ſcie. vide etiā Bar. ad ꝓdicta i. l. cũ q̃dā. de le. ij. vbi format hāc q. Quidā reliq̃t. C. paupibꝫ declarādis ꝑ ſempronũ: lapſo anno declaratiōe nō facta: ep̃us vigore ſtatuti vult paupes eligere. Querit̃ an poſſit. Et decidit ꝙ nō: q: ſtatutũ loquit̃ de executore: ſꝫ habēs declarare nō eſt executor ſicut dicim⁹ differētiā eſſe inter iudicē q̃ declarat: ⁊ executoreꝫ. Et ſic ex hoc hēs optimā cautelā ad impediēdũ ne ep̃us intromittat ſe de hmōi relictis etiā poſt annũ.

¶ An autem epiſcopus ſuppleat negligentiam executoris: vel teſtatoris in relictis ad non pias cauſas. Multi tenuerunt ꝙ ſic: quia omnis volũtas teſtatoris largo modo dicitur pia cũ nō poteſt amplius velle: vt. l. j. C. de ſa. ſan. ec. Adde ꝓdictis q̃d notat ſingularit̃ Panor. in. c. q: diuerſitat̃

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de ꝯceſ.ꝑ.ꝙ tp̃us ꝓfixũ in odiũ negligẽtiũ nõ currit ipedito impedimẽto iuris vel facti. De impedimẽto iuris exẽplifica ĩ ſuſpẽſiõe. De impedimẽto facti exẽplifica ꝺ tempoꝛe quo extitit in curia poſt abſolutionẽ ⁊ tempus reuerſionis. ſecus dic quãdo tempus eſt ꝓfixũ.nõ in odiũ negligẽtie: ſ; in fauoꝛẽ alteriꝰ. ⁊ iſtud tp̃us currit ipedito etiã ignorãti. Et ꝓ hoc facit dictũ ſingulare Spe.in ti.de inſtru.edic. vbi dicit ꝙ ſi executoꝛ teſtamẽti ñ potuit exeq̃.j.annu; nihilominꝰ deuoluit ptãs ad epm. Nã illud tp̃us ãni nõ fuit ꝓfixũ ĩ odiũ executoꝛis ſ; potiꝰ ĩ fauoꝛẽ defuncti ne diu differat ipiꝰ volũtas. Et p̃dicta intellige etiã ſi teſtatoꝛ ꝓhibuiſſ; ne ep̃us ſe intromitteret: qꝛ priuatꝰ nõ põt tollere diſpoſitionẽ iuris cõmunis.

Vtrũ executoꝛ debeat tardare diſtributione; elemoſynarũ ad hoc vt res defuncti meliꝰ vẽdant̃. R̃ñ.ſm Tho.in quolz. ꝙ ĩ moꝛa modici tp̃is nõ videt̃ eſſe magnũ ꝑiculũ.vñ ſi executoꝛ ꝑ modicũ tp̃s elemoſynas dare differat: vt rebꝫ defuncti meliꝰ vẽditis amplioꝛes elemoſynas dare poſſit: laudabilit̃ facit. Si vo ecõuerſo ꝑ multũ tp̃s differat elemoſynas diſtribuẽ: vt ĩ modico amplioꝛes elemoſynas faciat: nõ videt̃ eſſe ſine culpa qꝛ foꝛte defunctꝰ interim a purgatoꝛio liberaret̃.

Quid ſi de pluribꝫ executoꝛibꝫ vnꝰ moꝛiat̃: vel eſt in remotis: vel nõ vult exeq̃. R̃ñ.alius poteſt executionẽ implere: niſi teſtatoꝛ aliud expꝛeſſerit. ex̃ eo.religioſus.in.vj. vide de hac materia s̃. Reſtitutio.v.⁊ Religio.j.

TEſtis.j.

Teſtes poſſunt eſſe oẽs q̃ nõ ꝓhibent̃.ff.de ꝓba.l.ab ea pte.⁊.ff.e.l.j.⁊ extra eo.c.j.in glo. Edictũ eñi de teſtibꝫ ꝓhibitoꝛiũ eſt.

Sex ſunt ĩ teſtibꝫ maxie attẽdenda q̃ hisꝰſibꝫ ꝑtinent̃. Conditio.ſexus.etas.diſcretio.fama. Et foꝛtuna.fides ĩ teſtibꝫ iſta req̃res. Cõditio. ſc; an ſit ſeruꝰ vel liber. Seruꝰ eñi a teſtimonio repellit̃: qꝛ ſepe metu dñi ſuppꝛimit teſtimonij veritatẽ. ex̃ de ver.ſig.foꝛus.§.teſtes. Fallit tñ cũ de facto ſui querit̃.nõ tñ ꝓ dñ̃o: vel ꝯ dñ̃m.vt in.§.Itẽ in criminali.iiij.q.iij. Sil̓r admittit̃ ĩ defectũ teſtiũ: ſ; cũ toꝛmẽtis vt ĩ dicto.§.Itẽ in v̓.Itẽ ſerui. Secũdo req̃rit̃ ſexus: qꝛ femĩa nõ admittit̃ ĩ teſtimoniũ in crimĩali.xxxiij.q.v.mlierẽ.⁊ dicto.§.teſtes. In ciuilibꝫ aũt bñ admittit̃.xv.q.iij.§.ex eo. Sil̓r ĩ criminalibꝰ mlier admittit̃ ĩ teſtioniũ cũ ciuilit̃ agit̃ de crimĩe. Et ꝯ clericos ꝺ adulterio infamatos: cũ ĩ modũ inq̃ſitiõis ſeu acceptiõis agit̃.extra eo.qñ vbi de hoc ĩ glo.⁊.c.tã l̓ris.nõ admittit̃ etiã ĩ teſtamẽtis.inſti.ꝺ teſta.§.teſtes.in codicillis aũt ſic.vt notãt glo.⁊ Bar.in.l.fi.C.de codi. Tercio req̃rit̃ etas qꝛ minoꝛ.xiiij.annis nõ admittit̃ etiã in ciuilibꝫ.iiij.q.iij.c.j. Nota tñ ꝙ lic; dictũ impuberis. nõ faciat plenã fidẽ: facit tñ plenũ indiciu; ad toꝛturã.vide s̃.impubes. In crimĩalibꝰ aũt ñ admittit̃ minoꝛ.xx.annis.dicto.§.Itẽ in crimĩali v̓.Itẽ ĩ teſtimoniũ. Quarto req̃rit̃ diſcretio: qꝛ furioſus ⁊ mentecaptꝰ a teſtimonio repellunt̃: ſicut ab officio iudicandi.iij.q.vij.§.tria. Et hoc niſi habeat lucida interualla: vt.ff.de teſta.l.qui teſtamẽto.§.nec furioſus. Quinto req̃rit̃ fama: vt ſit bone vite. Nã infames a teſtificãdo repellunt̃. extra ꝺ teſti.eo.p̃terea. De hoc dic vt s̃. Periuriũ. Sexto req̃rit̃ foꝛtuna.ſ.vtrum locuplex vel egenus.dicto.§.Itẽ in crimĩali v̓.itẽ teſtiũ. Septimo req̃rit̃ fides qꝛ infidelis ꝯ fidelẽ nõ admittit̃.ij.q.vij.ſi hereticus. Sũt ⁊ alia quedã ꝯſiderãda. Pꝛimo vtrũ ſit inimicꝰ eius ꝯ quẽ fert teſtimoniũ: vel amicꝰ eius ꝓ quo teſtificat̃.iiij.q.iij.teſtes.v̓.ideoq;. Itẽ obſcuri ⁊ ignoti non admittunt̃: vel ſolũ admittunt̃ cũ toꝛmẽtis: aut v̓beribꝫ.vt ĩ auten.de teſti.§.ſancimꝰ.col̓.vij. Itẽ nec executoꝛes negocioꝝ vl̓ ꝓcuratoꝛes q̃ in ip̃a cã fuerũt actoꝛes: vel reſponſales. extra eo.inſup. Immo etiã q̃ fuit ꝓcuratoꝛ vl̓ aduocatꝰ ĩ pꝛiori iudicio nõ recipit̃ in teſtẽ in cã appellatiõis.extra eo.romana.li.vj.

Vtrũ q̃s poſſit admitti ad teſtimoniũ ĩ ſua cã. R̃ñ.nõ.neq; ꝓncipalit̃ nec ſecũdario.C.e.l.oĩbꝰ. Vñ ꝺ vẽditoꝛ in cã rei vẽdite nõ admittit̃ ꝓ emptoꝛe: qꝛ cã ꝓꝓꝛia vẽditoꝛis eſſe videt̃.neq; vẽditoꝛ in cã pignoꝛis ꝓ creditoꝛe.vt.ff.de appel.l.ab executoꝛe. Fallit hoc in legatarijs ⁊ fideicõmiſſarijs q̃ ferũt teſtimoniũ in cã teſtamẽti: cũ agit̃ de hereditate: nõ de legatis: nec fideicõmiſſis ſuis. bene tñ poſſunt ſcribi ⁊ eẽ teſtes ĩ eo teſtamẽto in q̃ eis aliq̃d legat̃.vt.C.ꝺ teſta.l.dictãtibꝫ. Itẽ fallit in collegijs ⁊ coꝛpibꝫ: in q̃bꝫ eoꝝ ſingulares ꝑſone ꝓ cã vniuerſitatis ferre pñt teſtimoniũ.xiiij.q.ij.ſuper prudẽtia.extra eo.inſup.⁊.c.nũcius. Et in.ꝺ.c.inſup.dicit panoꝛ. ꝙ nõ ſolũ clerici eccl̓ie ĩ ciuilibꝰ et alijs teſtibꝫ deficiẽtibꝰ.ſ; etiã p̃latus põt teſtificari in cã eccleſie ſue: dũmõ ꝑ ſe cãm illã nõ ꝓmoueat. Et nimiꝝ qꝛ põt eẽ iudex in cã eccl̓ie ſue.ij.q.vij.ſi q̃s erga. Foꝛtiꝰ g̃ põt eſſe teſtis. Et hoc iđo: qꝛ cauſe vniuerſoꝝ nõ ſunt ſinguloꝝ.⁊ ſi cõmodũ cõtingat ſingulos.xij.q.ij.q̃ manumittit̃.⁊ hoc niſi fuerint actoꝛes vel r̃ñſales vt dictũ ẽ.

Vtrũ in cã ꝯmuni duoꝝ alter admitti debeat ad teſtimoniũ. R̃ñ.nõ: qꝛ cã cõis duoꝝ vtriuſq; eſt.ar.ff.de ritu nup.l.illud. Et ide; in ſocio criminis ⁊ ꝑticipe.ꝺ.§.Itẽ in crimĩali.v̓.Item liberi.⁊ extra eo.veniẽs. Nec ob.extra eo.qm̃. Nã illud ẽ ſpãle in cã denũciatiõis: vl̓ ibi admittunt̃ ſocij criminis ad ꝓſumptõ;.ex̃ ꝺ adul.ſignificaſti. Credit̃ etiã ſocijs crimĩs ĩ exceptis vt ĩ crimĩe leſe maieſtatis ⁊ hmõi.vide de hoc s̃. Inq̃ſitio.

Vtꝝ parẽtes vel liberi poſſint ꝓ vel ꝯ ſe ferre teſtimoniũ. R̃ñ.general̓r ꝑ rectã lineã aſcẽdẽtes vl̓ deſcẽdẽtes ꝓ vl̓ ꝯ ſe idonei teſtes nõ ſ̃t.dicto.§.Itẽ in crimĩali.v̓.Itẽ teſtis.⁊ v̓.Itẽ parẽtes.⁊.ff.e.l.teſtis. Idẽ ẽ de mr̃e: ſ; tñ ambo parẽtes in caſu admittunt̃ ꝓ filio.ſc; cu; querit̃ de etate: vel natiuitate.vt extra q̃ fi.ſint le.c.tranſmiſſe: ⁊.c.ꝑ tuas. Itẽ vbi agit̃ de impedimẽto matrimonij rõne cõſanguinitatis vel affinitatis.extra eo.quotiẽs. Ceterũ ſi agit̃ an ſit ꝯtractũ matrimoniũ vel non: tũc mater eſt ſuſpecta ſi vir ſit ſupioꝛ diuitijs vl̓ genere.extra eo.ſup eo.e.l.ij. Vbi vo mr̃imoniũ ẽ contractũ: nõ ſepat̃ niſi ꝑ legitĩos teſtes.vt.ꝺ.c.ſup eo.in glo. Itẽ pater ⁊ filiꝰ ĩ eode; teſtõ pñt eſſe teſtes.

ſimilit̃ duo fratres.d.§. Jtē in criminali.v. Jtē pr̃.z.v. Jtē duo. Quedā tñ pſone ſunt q̃ aduerſus cõiūctos ſuos teſtificari nõ cogunt̃ vt aduerſus ſocerū.generū.vitricū.priuignū.ſobrinū.ſobrinā.ſobrine natū.coſq; q̃ in poꝛi gradu ſunt. Jtē aduerſus pronū ꝛ patronā ꝛ liberos ei⁹: vt.d.§. Jtē ĩ criminali.v. Jtē lege. Jtē de domo actoꝛis vl' accuſatoris teſtes nõ debēt pduci.iij.q.v.p totū. Jtē teſtificari nõ pñt ꝯ clericos ĩ criminali cã viles pſone.ij.q.j.in pimis. q: teſtificatiões ꝛ pbatiões in cã criminali debēt eſſe aptiſſime: vt.l.ſciãt.C.de pba. Jtē teſtes ſingulares nõ pbãt p ſe ſine pſumptionib; ꝛ adminiculis alijs.ex̃ ð elec.bone.el.j.

Quid ſi duo vel tres teſtes viderūt p foramen virū ꝛ mulierē ſe ꝯmiſcētes. vtrū pbet̃ idē act⁹.an ſint ſingulares p eo: q: vn⁹ vidit poſt aliū ꝛ nõ ſil'. Bal.dicit q̃ pbãt q: nõ pſumit̃ pluralitas actuū. Et ita tenet Cy.in.l.hac ꝯſultiſſima.C.de teſta.et Spe.in ti.de teſti. vbi dicit q̃ teſtes exñtes iuxta pariete vel coꝛtinā: de auditu fidē faciūt. vt in.c.ꝑterea.de teſti.ꝛ ibi nota glo. Jdē tenet Mo.ponēs exemplū in.q.facti. Quidā tabernarius ſubtraxit dñe ſue ciphū argenteū quē nolebat reſtituē: nec ĩ pñtia teſtiū ꝯfiteri: licz in pñtia ipi⁹ mulieris non negaret. Mulier illa notariū et quoſdā teſtes poſuit poſt parietē: ꝛ tabernariū hoc ignoꝛãtē induxit ad ꝯfitendū ſibi qð ſubtraxerat ꝛ pmiſit reſtituere: quo audito mulier rogauit tabellionez ꝛ teſtes ſup ꝯfeſſione tabernarij: quaſi velit q̃ ꝯfeſſio poſſit pbari p teſtes. licz ipi nõ viderint pſonā loquētem. qð eſt notabile verbū ſm Panoꝛ.in.c.ex lr̃is.de ꝯſue. Jdez voluit Bar.poſt glo.in.l.ij.§. Jdez labeo.ff.de aq̃ plu.ar. Et facit ad.q.nūquid cecus põt deponere ſup verbis deponentiū: ſi b; notas illoꝝ voces. vide bonā glo.in.c.teſtes.iij.q.ix. vide etiã Panoꝛ.in.c.cuz cãn.de teſti. Et ſcias q̃ cõiter tenet̃ p legiſtas q̃ ſpãle ſit in teſtõ. Non enī valet teſtimoniū: niſi teſtes viderint ꝛ audierit teſtatoꝛē loquētem: vt eſt tex.in.l.ſi nõ ſpãli.C.de teſta. Et hoc ideo vt arbitroꝛ. q: vox teſtatoꝛis ꝑpt infirmitatē ſolet mutari. Nota q̃ ſacerdos nõ d; eſſe teſtis in inſtrumētis cõfectis totalit̃ inter ſeculares.xiiij.q.ij.q̃q;. Hoc intellige de honeſtate.et non de neceſſitate.

Teſtis.ij. De numero teſtiū. Et quidem duo teſtes regularit̃ neceſſarij ſūt et ſufficiūt.ff.e. vbi numer⁹.iiij.q.iij.§. Jtē in criminali.v. Jtē vbi.

Vtrū ĩ aliq̃b; cauſis ſufficiat vn⁹ teſtis: Rñ. regulariter nõ ſufficit vt dictū ē. tñ in aliq̃b; caſibus ſufficit vn⁹. vbi alteri piudiciū nõ infert̃. vid' s.Probatio. Jtē ſtat̃ teſtimonio vni⁹ vbi de partiū ꝯſenſu ita ꝯuenit̃: cū ꝛ teſtionio aduerſarij ſtari poſſit.C.de fideicõ.l.fi. Jtē qñ querit̃ vtꝝ aliq̃s ſit emēdatus de crimīe: ſtat̃ teſtimonio ſacerdot̃: q: cū in ſecreto ꝯfiteat̃ alit̃ pbari nõ põt. Jtē ĩ coꝛrectione fraterna ſup pꝛima coꝛrectione charitatiua per vnū ſolum pbatur: quia nec aliter poteſt. extra eo.in omni. Jtem licz vnus teſtis non faciat pbationem: facit tamē pſumptionē. extra.de ſuc. ab inteſt.c.fi. vbi addit Panoꝛ. ſingulare dictū. q̃ vbi agit̃ de magno piudicio ſeu de re magni valoris: non defert̃ iuramētum in ſupplementū pbatiõis p id quod notat̃ in.c.fi.de iureiur. Et ex hoc dicto nota q̃ etiã prelato ſup iure eccleſie nõ defertur iuramentū in defectū pbationis: cuz q̃ſtio eſt multū piudicialis. vnus tñ teſtis ſufficit cū fama in cã ciuili.ar.ex̃ de ap.c.j.in glo.

Vtꝝ in aliquib; req̃rant̃ teſtes plures q̃ duo. Rñ.in mult' plures req̃runt̃: vt ĩ teſtamēto.vij. Jn codicillo.v. Jtem.v. req̃runt̃ teſtes in donatione cã moꝛtis.C.de dona.cã moꝛ.l.fi. Similiter qñ debitoꝛ vult pbare ſolutū debitū qð in ſcript' fuit factū.C.eo.l.teſtiū. Jtē q̃tuoꝛ teſtes req̃runt̃ cū dant̃ ad reprobandū inſtrumēta.ar.d.l.teſtiū.

Vtrū contra aliquas pſonas requirat̃ maioꝛ numerus teſtiū: Rñ.ſic. pꝛimo cum pſul accuſat̃ ij.q.iiij.pſul. Et pſul ſm glo.ibi: dicit̃ epũs cardinalis qui nõ damnat̃ niſi.lxxij.teſtib;. Preſbyter autem cardinalis: niſi.lxiiij.teſtibus. Diaconus cardinalis vrbis rome: niſi.xxviij.teſtib;. Subdiaconus. Acolitus. Exoꝛciſta. Lectoꝛ. Hoſtiarius. niſi.vij.teſtib⁹. Et habet locū ſpecialiter in epiſcopis.pſbyteris.diaconibus. ꝛ clericis ecclie romane ꝑpter eius dignitatē.

Sed nūquid ꝯtra papam duplicabunt̃ teſtes: Glo. dicit q̃ nõ. imo duo ſufficiūt. Et ĩ hoc papa eſt deterioꝛis cõditionis: q̃a ſine cõparatione maioꝛ alijs creatus eſt. ꝛ ideo ſine ſpe venie ꝯdemnat̃ vt dyabolus.de pe.di.ij.pncipiū.

Teſtis.iij. Quo ad actū teſtificandi. Teſtes iurare debēt dicere veritatez quã nouerūt.iij.q.ix.hoꝛtamur. nec admiſcere falſum: nec de ſuo aliq̃d adijcere.iij.q.ix. pura. Jtē nulli teſti credit̃ niſi iurato.extra eo.nuper.ꝛ.c.fraternitat'.ꝛ.c.tuis. vbi dic̃ panoꝛ. q̃ etiã epõ nõ credit̃ vt teſti ſine iuramēto. ꝛ excepto papa.nõ credit̃ in piudiciū alterius verbo cuiuſcūq; ꝛ qualiſcūq; fuerit auctoꝛitatis: etiaz legato cardinali nõ eſt credendū in preiudiciū alterius: ex quo tex.excipit ſolū papã. extra eo.cū a nobis. maxie ĩ his q̃ nõ ſunt modici piudicij. Põt tñ hmõi iuramentū apte aduerſa remitti.d.c.tuis.

Teſtes ſingillatim examinari debent ꝛ ĩ ſecreto. Sed iurare tenent̃ pñte pte aduerſa. extra eo. Jn nomie dñi.ꝛ.c.venerabili.

Toꝛneamentū. Toꝛneamēta dicunt̃ in quib; milites ex cõdicto venire ſolent ꝛ ad oſtentationē viriū ſuarū ꝛ audacie temere cõgredi.

Vtrū toꝛneamenta facere ſit peccatū: vide s. Ludus. Et de pena pugnãtium in toꝛneamento vide s. Sepultura.iiij.

Tranſactio ē de re dubia ꝛ lite incerta: necdum finita nõ gratuita pactio.ff.eo.l.j. Jtē ãt intelligas pñtē vl' futurã: q: etiã añ litē põt fieri tranſactio. Scðo nota

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ꝙ Inno. in. c. ſtatuimus. extra eo. dicit. q̄dã dicũt ꝙ ĩ ſpũalib' põt intuenire ꝯpoſitio: trãſactio nũq̃. Nos aũt dicim' licitã eẽ trãſactiõẽ ⁊ ꝑmutatõẽ ĩ ſpũalib': dũmõ ex vtraq; ꝑte tm̃ intueniat ſpũale: ⁊ nõ tꝑale. d. c. ſtatuim'. ⁊. c. decetero. ex̃ eo. ⁊ extra de re. ꝑmu. ad q̃ões. Idẽ in bñficijs ſi petant' iure ꝓprietat'. puta qñ vna ecclia petit ab alia ꝑbendã quã dicit ad ſuã collatiõẽ ꝑtinere. Sʒ ſi q̃s clericus petit ſibi bñficiũ: nõ eſt licita trãſactio etiam ſi vtriq; det ſpũale. extra eo. ꝯſtitutus. Cõpoſitio aũt intuenire põt. extra eo. ſup eo. talis. ſ. ꝙ ille cleric' q̃ ius nõ hʒ vel nõ hr̃e credit': penit' renũciet iuri ſuo ſine aliqua datiõe: vel etiã ꝙ ali' ius hñs recipiat' in canonicũ ſine aliq̃ datiõe. hec ille. Si autẽ fiat trãſactio ĩ ſpũalib' vbi fieri nõ põt vt ĩ caſu dicto: vel etiã vbi fieri põt. puta int' ſpũalia cũ mixtione ⁊ interuẽtiõe tꝑaliũ erit ſymonia. Amicabilis aũt ꝯpoſitio admittit'. Et ſm Ho. ſi fiat ſine auct̃e iudicis: ꝑſonalis eſt ⁊ cũ ꝑſona extinguit'. Si aũt auct̃e iudicis realis ẽ: niſi ꝑ iudicẽ aliud dictuʒ ſit. dicto. c. decetero. Quis autẽ amicabilis ꝯpoſitio facta auct̃e ſuꝑioris teneat mero iure: tñ reſtituet' ecclia ſi ex hoc grauit' ledat'. ar. ex̃ de reſti. ĩ inte. c. j.

Tutela. Triplex eſt. ſ. teſtamẽtaria vt qñ pr̃ dat tutorẽ filio in teſtamẽto. Itẽ legitima q̃ defert' a lege: vt cũ null' ẽ tutor ꝑ teſtñ. tũc q̃ ꝑmo loco dʒ ſuccedere huic ab inteſtato: tenet' ſuſcipe tutelã hmõi. Itẽ datiua vt qñ nullo tutore dato ĩ teſtamẽto. vl' nõ extãtib' ꝯſanguineis ad tutelã idoneis: iudex ex officio dabit tutorem. ⁊ durat tutela vſq; ad. xiiij. annũ ꝯpletũ pupilli. Et inde incipit cura q̃ durat vſq; ad. xxv. annũ ꝯpletũ.

Utruʒ clerici teneant' ſuſcipe tutelã: Rñ. ſm Jo. diſt. lxxxvj. c. fi. nullã cogunt' recipe. legitimaʒ tñ pñt recipe ſi volũt: vt in. d. c. fi. Et hoc eſt ꝑuilegiũ clericoꝝ ꝙ licʒ poſſint ſuccedẽ alicui ab inteſtato: nõ tñ tenent' tutelã recipe licʒ ĩ laicis aliud obtineat. vt. C. de le. tu. autẽ. ſic hereditas.

Utrũ eꝑus vel monach' poſſit recipe tutelã: Rñ. ſm Jo. vbi ſ. Eꝑus vel monach' etiã volẽs nõ põt recipe tutelã legitimã: vt ĩ autẽ. de ſan. epi. §. deo aũt amabiles. Sʒ ad tutelã miſerabiliũ ꝑſonaꝝ oẽs clerici vl' monachi tenent': vt in. c. ꝑuenit. di. lxxxvj. ⁊. lxxxviij. di. c. j. ⁊. c. eꝑus. vbi ſic dr̃ Eꝑus gubernatõẽs pupilloꝝ ⁊ viduaꝝ ac etiã ꝑegrinoꝝ nõ ꝑ ſeipm̃: ſʒ ꝑ archipr̃ſbyteꝝ vl' archidiaconũ agat. Et h tex. fʒ quoſdã facit ꝙ eꝑus nõ põt admĩſtrare tutelã etiã legitimã ꝑ ſeipm̃. Et ita põt intelligi. d. §. deo aũt. ꝑ alios aũt ſic. Et ſic intelligitur dictũ. c. ꝑuenit.

Uenatio. Vide ſupra. Ferie.

Vicarius. Quid ſit: Dic fʒ Dir. li. iiij. ti. viij. eſt is q̃ alterius vice nõ ſuũ gerit officiũ

Quot ſunt ſpẽs vicarioꝝ: Rñ. Car. ſm Lan. in cle. vnica. ex̃ eo. ꝙ q̃tuor. Quidã eñ ſũt vicarij ꝑpetui eccliaꝝ parochialiũ: de q̃b' h. Alij ſunt vicarij tꝑales: ſic mercẽnarij: q' ad tꝑus ſumunt' ad curã ad adiuuãdũ ꝑncipalẽ rectorẽ: q̃ nõ dʒ ꝯ honeſtate ſine ꝑ̃ſbytero ſocio miſſã cãtare. ꝯ vi. ⁊ ho. cle. vt q̃ſq;. Alij deputant' ad aliquã ꝓuinciã dioceſim vel locũ de q̃b' eo. ti. c. pe. Alij deputant' ad exercẽdũ oĩa q̃ incũbunt ꝑlato abñte: nõ tñ reſpectu cure: ſʒ reſpectu oĩm incũbentiũ. de q̃b' eo. ti. cũ in generali. li. vj. ⁊ de te. or. cũ null'. eo. li.

Circa ꝑmã ſpẽm q̃rit' q̃s faciat tales ꝑpetuos vicarios: Rñ. Car. ſm Lan. ꝙ auctoritas epĩ: ex q̃ recipiũt curã aĩaꝝ. Idẽ Dir. di. ꝙ ipa auctoritas eꝑalis facit vicarias ꝑpetuas nõ mutabiles. extra eo. ad hoc. Et hoc intellige qñ eccl'ie ſũt parochiales al's nõ ſunt ꝑpetui. imo ad velle ſuũ põt prelatus remouere: dũ tñ nõ ſint ꝑ eꝑm inſtituti. ex̃ de ca. mo. ꝑ̃ſbyteri. li. vj.

Quis aũt dicat' hr̃e curã aĩaꝝ an ꝑlatus vl' vicari': Rñ. Car. ꝙ loq̃ndo ꝯ vicario ꝑpetuo: indiſtincte cura etiã dr̃ eẽ apud vicariũ q̃ ad oẽm effectũ ⁊ etiã q̃ ad cõmoda. licʒ ꝑ modũ cuiuſdã iuris ⁊ ĩ hitu ſit apud ꝑncipalẽ. ita notat' ĩ. c. expoſuiſti. de ꝑbẽ. Quo ṽo ad exercitiũ actõnũ ꝯpetẽtiũ bñficio dic fʒ Car. ꝙ qñq; ꝑmicie decĩe ⁊ oblatiões q̃ dant' rõne cure ꝯpetũt vicario ⁊ certa portio tñ aſſignatur ꝑlato: vel ei cui' ẽ vicari': vt monach'. Et tũc cura ⁊ rei vẽdicatio ſpectat ad vicariũ. Aliqñ ꝑceptio ꝓuẽtuũ ſpectat ad ꝑncipalẽ certa portiõe relicta vicario. iuxta. c. ſuſcepti. de ꝑbẽ. li. vj. ⁊ tũc cura aĩaꝝ ⁊ rei vẽdicatio fructuũ ſpectãt ad ꝑncipalem maxĩe in foro ꝯtẽtioſo: ſʒ exercitiũ ĩ foro aĩe ſpectat ad vicariũ. de ꝑbẽ. ſup eo. li. vj. ideo dicunt' capelle monachoꝝ nõ vicarioꝝ vt ĩ ſũ ca. de cap. mo.

Quero. Statuto eccl'ie cauet' ꝙ ſede vacãte: iuriſdictio epĩ exerceat' ꝑ archidiaconũ: vel antiq̃orẽ canonicũ. nũq̃d hmõi ꝑ hoc cẽſeant' hr̃e curã: R. Car. ꝙ nõ. Nã põt hr̃e talẽ vicariã ⁊ retinere cuʒ hoc bñficiũ curatũ vl' dignitatẽ. vt ĩ cle. ſtatutũ. ꝯ elec. An aũt vicari' ꝑpetu' poſſit ſibi aliũ vicariũ ſubſtituẽ. Rñ. Lan. dic' ꝙ nõ. Idẽ pau. ad tꝑs tñ põt ſibi ſbſtituẽ ex cã. ⁊ hoc cõiter tenet' ꝓut recitat Car. vbi ſ. Nec ẽ ſile ꝯ ꝓcuratore ⁊ negocioꝝ geſtore: q̃ põt aliũ ꝑpetuũ ſbſtituẽ. ff. mã. l. ſi ꝓcuratorẽ. Nã ſm pau. aliud ẽ in ꝓcuratore iudicij q̃ ꝑ litis ꝯteſtatõẽ fact' ẽ dñs litis. ex̃ de ꝓcu. c. j. ⁊. ij. li. vj. Aliud eſt ĩ vicario q̃ nõ eſt dñs eo. ti. c. ij. ⁊ cui' induſtria ẽ electa. ⁊ hoc videt' eſſe ſpãle: vt nõ ſubſtituat: ne ꝓcedatur in infinitũ. de reſcrip. cum in multis. li. vj. Et Car. dat aliã rationẽ: q' cũ talis vicaria ſit titul' nõ põt ꝯferri niſi de ſuꝑioris auct̃e.

Nũquid aũt ĩ ꝯſtituẽdo vicariũ ꝑpetuũ req̃rat' ꝯſenſus patroni: Dic ſm Car. ꝙ req̃rit' cõſenſus rectoris ⁊ etiã patroni: cum de vtriuſq; preiudicio agat': in hoc ꝙ creat' titulus ꝑpetuus ĩ eccleſia. ꝓ hoc extra de iur. pa. poſtulaſti. Sed de tꝑali vicario. Dic ſolũ eꝑm hoc poſſe ex cauſa. c. cum ex eo. de elec. li. vj. Et ſimilit' ſi cauſa ardua ſubeſſet: tunc eꝑus poſſet cõſtituere ꝑpetuũ inuito rectore ⁊ patrono: quoꝝ ꝯtradictio irrõnabilis non foret admittẽda. Habet. n. eꝑus liberã diſpoſitõẽ bñficioꝝ ſue dioceſis. ita ꝙ ex cã põt ius vni' eccleſie dare alteri. de reli. do. ꝯſtitut'.

An aũt eꝑus ſine ꝯſenſu p̃roni poſſit remouẽ vicariũ ꝑpetuũ. Dicũt Lan. ⁊ Pau. ꝙ eꝑs debet

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf